

УДК 94 (070)

Хоркава А. – ст. гр. КН-31

Галицький фаховий коледж імені В'ячеслава Чорновола

**ВПЛИВ ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКОЇ ГОСПОДАРСЬКО-
ЕКОНОМІЧНОЇ ПРЕСИ У МІЖВОЄННИЙ ПЕРІОД 1921-1939 РР.
НА ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОГО ЖИТТЯ**

Науковий керівник: к.і.н. Лубкович Н.

Khorkava A.

Vyacheslav Chornovil Halytskyi College

**THE INFLUENCE OF THE WESTERN UKRAINIAN ECONOMIC
PRESS IN THE INTERWAR PERIOD 1921-1939 ON THE FORMATION
OF NATIONAL LIFE**

Supervisor: Lubkovych N.

Ключові слова: українська преса, господарсько-економічний часопис, альманах, тижневик, Сільський господар, Маслосоюз

Keywords: Ukrainian press, business and economic magazine, almanac, weekly, Rural Farmer, Oil Union

Після розгрому української національної революції на долю західноукраїнських земель випало стати «в історичному формуванні всеукраїнської справи» тим, «немов би резервуаром, у який в добу наших великих східноукраїнських національних лихоліть спливали і в цьому резервуарі зберігалися – бодай у зав'язках, бодай в ідеях – всі вітальні сили нації...», – писав З. Пеленський, аналізуючи ситуацію, яка склалася для українства на початку 20-х рр. ХХ ст. [1, с.345]. Опинившись під польським пануванням, західноукраїнські землі переживали важкі роки соціально-економічної й ідейно-політичної кризи. У середовищі самого українства не було спільної думки щодо перспектив національно-визвольної боротьби [2, с.116].

Усвідомлення досягнень свого народу на кожній ділянці суспільного життя, у кожній сфері життєдіяльності психологічно допомагало долати важкий комплекс відсутності державності. Появлялася навіть думка про побудову «держави в державі». Серед української спільноти визрівали ідеї, які відображали прагнення до своєї автаркії, до захисту національних інтересів усіма доступними засобами. Лозунг «Свій до свого по своє» став популярним і обнадійливим. «Або український народ усвідомить, що кожна копійка видана ним у спільні руки, є благом для власного буття і тоді ми розбудуємо наше економічне життя, або будемо, як до цього часу, байдужими до тих важливих справ, будемо й надалі терпеливі, й надалі об'єктом нечуваного економічного визиску», – писав тижневик «Батьківщина» [3]. А газета «Наш прапор» застерігала: «Хто не хоче слухати своїх вождів, той мусить слухати чужого багнета» [4]. Варто зазначити, що після поразки у визвольних змаганнях економічно-господарська, кооперативна діяльність стала однією із легальних форм боротьби народу за своє національне існування. Не було випадковим те, що кооперативний рух очолювали ті, хто пережив випробування фронтів визвольних змагань. Значною мірою, це їх заслуга, що високі морально-духовні цінності визвольних змагань було перенесено у сферу мирної кооперативної праці.

У 1922 р. Краєвий союз ревізійний перебрав на себе усі керівні функції. Він став ідейним центром української кооперації в Польщі. У 1928 р. він отримав назву

Ревізійний союз українських кооператив (РСУК). Офіційним органом Ревізійного союзу українських кооператив був місячник «Господарсько-кооперативний часопис», перше число якого появилось 1 травня 1921 р. Від 1925 р. він виходив щотижня [5, с. 420]. На сторінках часопису виходили такі рубрики, як «Кооперативні і господарські новини», «З РСУК», «З краю і світу», «Правне положення кооператив», «Ціни на ринках збуту», «Література і мистецтво», «Кооперація інших народів», «Наше молочарство», «Жінка у кооперації» і т. д. [6, с. 65].

Журнал мав досить значний на той час тираж – понад 4 тис. примірників. Найважливіше це те, що «Господарсько-кооперативний часопис» зробив успішну спробу стати настільною книгою кожного кооператора, адже тут подавалися публікації як директивного, інструктивного характеру, так і методичного. Значної уваги журнал надавав публікації порад правового й фінансового характеру [6, с. 129].

Постійно розширювали сферу впливу й структури Крайового економічного товариства «Сільський господар», які мали багато спільного у своїй діяльності з профспілкою, оскільки виступали на захист інтересів українського селянства, займалися розповсюдженням сільськогосподарських знань, кращого досвіду ведення господарства та інших новацій. У залученні нових членів і в популяризації діяльності «Сільського господаря» велика заслуга була його періодичних видань. Журнал «Сільський господар» з додатками «Українська господиня», а також «Український календар», «Приятель пасічника», «Шовківництво», «Український пасічник», «Хліборобська молодь», «Сад і город», «Практичне садівництво», «Хліборобський вишкіл молоді» стали всенародною трибуною для пропаганди не тільки практичних знань, культури господарювання і виробництва, а й школою національного виховання [2, с.165, 167].

Виходячи із ситуації, яка склалася на західноукраїнських землях, перед фахово-господарськими виданнями постало питання не лише навчити селян ефективно працювати на землі, а й привити галицьким українцям самоповагу, виховати в них почуття національної свідомості, щоб вони могли стати справжніми європейцями – європейцями за способом мислення, за переконаннями. Це, зрештою, впливало із рекомендацій керівних ланок товариств «Просвіта» та «Сільський господар», де зазначалося, що основне завдання, яке стоїть перед усіма громадсько-фаховими організаціями та їхніми друкованими органами в міжвоєнний період, є «виховання і розбудження національної свідомості», щоб український народ Галичини міг стати в один ряд з «культурними народами Європи».

Отже, розвиток західноукраїнської господарсько-економічної преси 1920-1939 рр. став одним з пріоритетних напрямів діяльності українських кооперативних організацій. Завдяки неухильному зростанню видавничих обсягів кооперативна преса та різнопланова література відіграли вагомий роль у кристалізації національної свідомості та підвищенні рівня господарської культури і знань західних українців. Налагодження тісної співпраці української кооперації з національними громадськими організаціями сприяло збереженню етнопатристичної ідентичності українців в умовах їхнього перебування у складі Польської держави.

Список використаних джерел:

1. Шаповал Ю. Діло (1880-1939): Поступ української суспільної думки / Ю. Шаповал. Львів, 2001. 104 с.
2. Історія української журналістики (західноукраїнська преса першої половини ХХ ст.: структура, проблематика. Книга перша). Львів, 2008. 268 с.
3. Батьківщина. Львів, 1935. Ч. 244 (13.192).
4. Паліїв Д. Сумерк старих верхів // Преса боротьби й ідеї. Зб. текстів. / Укл. С. Кость. Львів, 1994. 224 с.
5. Енциклопедія українознавства. Словникова частина: у 10 т. / За ред. В. Кубійовича. К.: Молоде життя, 1994. Т. 2. 800 с.
6. Мартинюк М. Українські періодичні видання Західної України, країн Центральної та Західної Європи (1914–1939 рр.). Матеріали до бібліографії / М. Мартинюк. Львів: Львівська наукова бібліотека. 1998. 298 с.